

AKADEEMI KANDIDAATIDE KONVERENTS

Etnoloogia ja folkloristika

Marju Kõivupuu

TLÜ TÜHI maastiku ja kultuuri keskus

24. oktoober 2023

Eesti Teaduste Akadeemia

- **Maastikuline lähenemine rurbaansusele**
(1.01.2019–31.12.2023, Hannes Palang); 2008-2015 Kultuuriteooria tippkeskus;
Maastikupraktika ja pärand; väiksemad kohalikud projektid.
- **Kuidas saab süsteem arenedä, säilitades samas oma identiteeti?** Kultuuridünaamika:
plahvatuslike ja stabiilsete protsesside vaheldumine, katkestuse ja pidevuse, uuenduslikkuse ja jätkusuutlikkuse koostoime

(Juri Lotman, Kultuur ja plahvatus, 1992).

- Lihtsustatult võime kõnelda tänapäeval kahest **maastikudiskursusest: ökoloogilisest ja semiootilisest** (Cosgrove 2003: 15).
- **Erinevad märgid ja/või pärimusmälestised maastikus toetavad sotsiaalsete või etniliste gruppide mälu, loovad narratiive, pannes omakorda aluse nn dialoogilisele ajaloole (*history-in-dialogue*)** (Weiner 1991: 50)
- Maastikul asuvate pärimusmälestiste ja mälupaikade kaudu peegelduvad otseselt või kaudselt ka **inimese ja looduse suhted ning avaneb mõiste „püha“**.
- Maastikus leiduvad sakraalpaigad **on ainult üks paljudest viisidest või võimalustest, kus usundid või religioonid suhtestuvad looduse ja maastikuga**

Maastikupärand ja kombestik: **Kagu-Eesti ristipuud:**

- Jaan Eilart (1933-2006): **looduse tundmine ja rahvapärimus täiendavad vastastikku teineteist**
- Looduskaitse liikumine kui identiteedi ja iseolemise nurgakivi
- **21. sajandi inimeste religioosne & pärimuslik suhe loodusega, kombekäitumine, loodushoid**
- Vaimne kultuuripärand, pärandi eestkõneleja
- 14 ristimetsa (*aka* vana loodusmetsa) on kaitse all
- Ajalooliste looduslike pühapaikade eksperdinõukogu: <https://www.muinsuskaitseamet.ee/et/noukogud>
- Metsanduse arengukava

Kas see.... ?

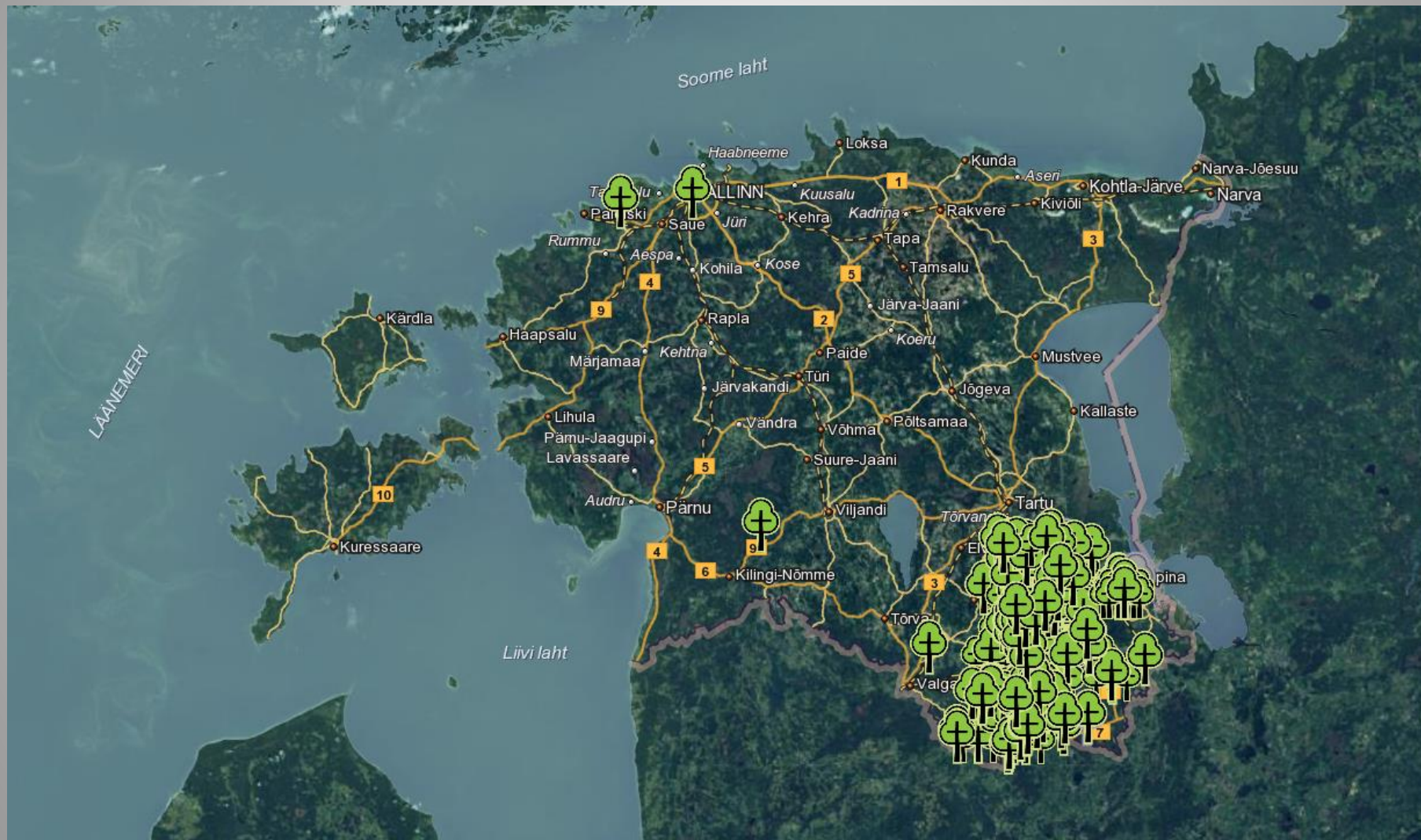

....või see?

Ristipuude kaart Maa-ameti kaardiserveris:

<https://geoportaal.maaamet.ee/est/Kaadirakendused/Ristipuud/Ristipuude-kaadirakenduse-kirjeldus-p540.html>

21. sajandi surmakultuur. Teemadering

Surma (lõpu) mõistest ei saa vabaneda pelgalt tema eitamisega juba seetõttu, et siin lõikuvad kosmilised ja inimlikud struktuurid (Juri Lotman)

- **Tuhastusmatus:** traditsioonid, probleemid.
- **Alternatiivsed matusekombed,** digitaalne surematus
- **Medikaliseerumine** ja surm. **Eutanaasia.**
- **Surm koolis, inimeseõpetuse tundides**
- **Koostöö Euroopa uurijatega**
- **Rakenduslik: Kalmistud ja keskkonnahoid.**
Kalmistuprügi minimeerimine.

- Kõivupuu, Port:
<https://www.buzzsprout.com/861400/11883720-tuhi-eeter-kuidas-ma-tahan-surra>
- Ekspert eetris:
- <https://www.youtube.com/watch?v=2q912zORa-k>
- <https://arvamus.postimees.ee/3896397/paevaintervjuu-marju-koivupuu-eesti-pole-eutanaasia-seadustamiseks-kups>
- Plekktrumm:
<https://arhiiv.err.ee/video/vaata/plekktrumm-marju-koivupuu>
- <https://podcast.ee/parimuse-podcast-folksti/marju-koivupuu-surmast-ja-suremisest/>

Meditiinipärimus. Teadus- või uskumuspõhine ?

- Medikaliseerumine.
- Meditsiinipärimus ja uus vaimsus.
- Rahva- ehk pärimusmeditsiin kui vaimne pärand
- Haigus kui staatusesümbol
- **Koostöö meedikutega:** ettekanded-arutelud-töötoad erinevatel (pere)arstide konverentsidel, vähiliidus jne.

Koostöö ETAg*a in spe*

- **Interdistsiplinaarsus:** loodusteadused, arstiteadus, usuteadus, digihumanitaaria
- **Maastiku- ja looduspärandi** kui vaimse kultuuripärandi uurimine; rahvusvahelise koostöövõrgustiku tihendamine
- **Surmakultuur:** teooria ja rakenduslik väljund
- Väikeste keelte ja kultuuriruumide uurimine: **Lõuna-Eesti kultuuriruum**, vaimne kultuuripärand
- Populaarteaduslik tegevus. **Ühiskonnas toimuvate (argi)kultuuri protsesside mõtestamine**

Tänan tähelepanu eest!

